

ČASOPIS „IRS – DĚDICTVÍ“ – MOST PŘÁTELSTVÍ A KOMUNIKACE

Musa Mardžanli,
Šéfredaktor

Ázerbájdžán je země s bohatou a starobyloou kulturou. Stačí jen připomenout, že první státní útvary na této půdě – Manna, Midia, Atropatena vznikly dávno před obdobím novověku a Albanie je důležitým mezníkem státnosti na území středověkého Kavkazu.

O tom, že Ázerbájdžán patří k centrům lidské civilizace, svědčí světově proslulý archeologický komplex Azokské jeskyně v Karabachu. Na tomto území byla v prvním tisíciletí před naším letopočtem sepsána nejstarší památka zoroastrismu „Avesta“ a o něco později zde byly vytvořeny vynikající hrdinské eposy „Kitabi - Dede Gorgut“ a „Kerogly“. První památky výtvarného umění v Ázerbájdžánu – skalní obrazy vytvořené člověkem prvobytně-pospolné společnosti v Gobustánu blízko Baku a v lokalitě Gamigaj v Nachičevanu jsou staré mnoho tisíc let. Ornamenty na stěnách mešit, mauzoleí, paláců i obytných domů jsou oprávněně pýchou národa a již několik století přitahují pozornost lidí celého světa. Jako příklad může sloužit mauzoleum Mominechatun v Nachičevanu, Palác šekiských chánů, Palác Šírvánšáhů v Baku. V Tabrízu považovaném za jedno z nejvýznamnějších kulturních center té doby žili a tvořili v 16. století takoví mistři miniatur, jako byli Kamaledin Behzad, Sultan Muhammed, Mir Seid Ali a mnozí další, a ti všichni velkou měrou ovlivnili umění miniatury a knižní grafiky v mnoha zemích Východu.

Jednotlivé druhy umění se v Ázerbájdžánu rozvinuly v několika různých obdobích. Ve středověkém Ázerbájdžánu tak dosáhlo vysoké úrovně tkaní koberců a řemesla zabývající se zpracováním kamene a kovů a dále klenotnické umění. V současné době jsou v nejuznávanějších světových muzeích vystaveny nejlepší ukázky uměleckých děl vytvořené rukama ázerbájdžánských umělců.

Zasloužený věhlas přinesli své vlasti ázerbájdžánští vědci, spisovatelé, výtvarní umělci a hudebníci. Nizámí, Hagani, Füzuli, Nasimi, Hatai, Natavan, Sabir, Džalil Mamedguluzade, Husein Džavid, Jusif Mamedalijev, Zija Bunijatov, Uzeir Hadžibekov, Kara Karajev, Sattar Bahlulzade, Bjuľbul, Rašid Bejbutov a mnozí další, kteří se stali důstojnou součástí světové kultury a vědy.

Na podzim a v zimě letošního roku se mohou obyvatelé Prahy a hosté hlavního města České republiky na vlastní oči seznámit s dějinami a kulturou Ázerbájdžánu. V pražském Náprstkově muzeu začíná výstava s názvem „Ázerbájdžán – kouzelná země ohně“. Díky společnému úsilí pracovníků Národního muzea dějin Ázerbájdžánu a Národního muzea v Praze jsou zde vystaveny unikátní koberce a výrobky z hedvábí, keramika a středověké zbraně, hudební nástroje a šperky, což představuje jen nepatrnou část toho, co se nazývá „Kulturou Ázerbájdžánu“!

O Ázerbájdžánu lze vyprávět donekonečna. Dnes vám časopis „IRS“ představuje tento soubor vybraných textů o dějinách, kultuře a životě ázerbájdžánského lidu. V budoucnu na vás čekají nová čísla a nové poznatky.

Seznamte se s Ázerbájdžánem spolu s IRS – Dědictvím!